

Duurzame energie en ecosysteemdiensten op Schouwen-Duiveland

Een kwestie van balans

17-11-2014, Annemieke Smit, Kees Hendriks, Sven Stremke en Simone Verzandvoort (Wageningen UR)

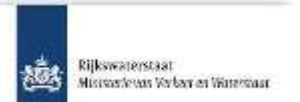

DEESD 2013-2014

Provincie Zeeland

Made in Zeeland®

Balans tussen energie en ESD

Energielandschap

Aantrekkelijk
landschap

Voedsel en
biomassaproductie

Stabiel watersysteem

Balans tussen netwerk en wetenschap

Benutten van
ontwikkelingen
en netwerken in de
regio

Samenwerken in
PPS

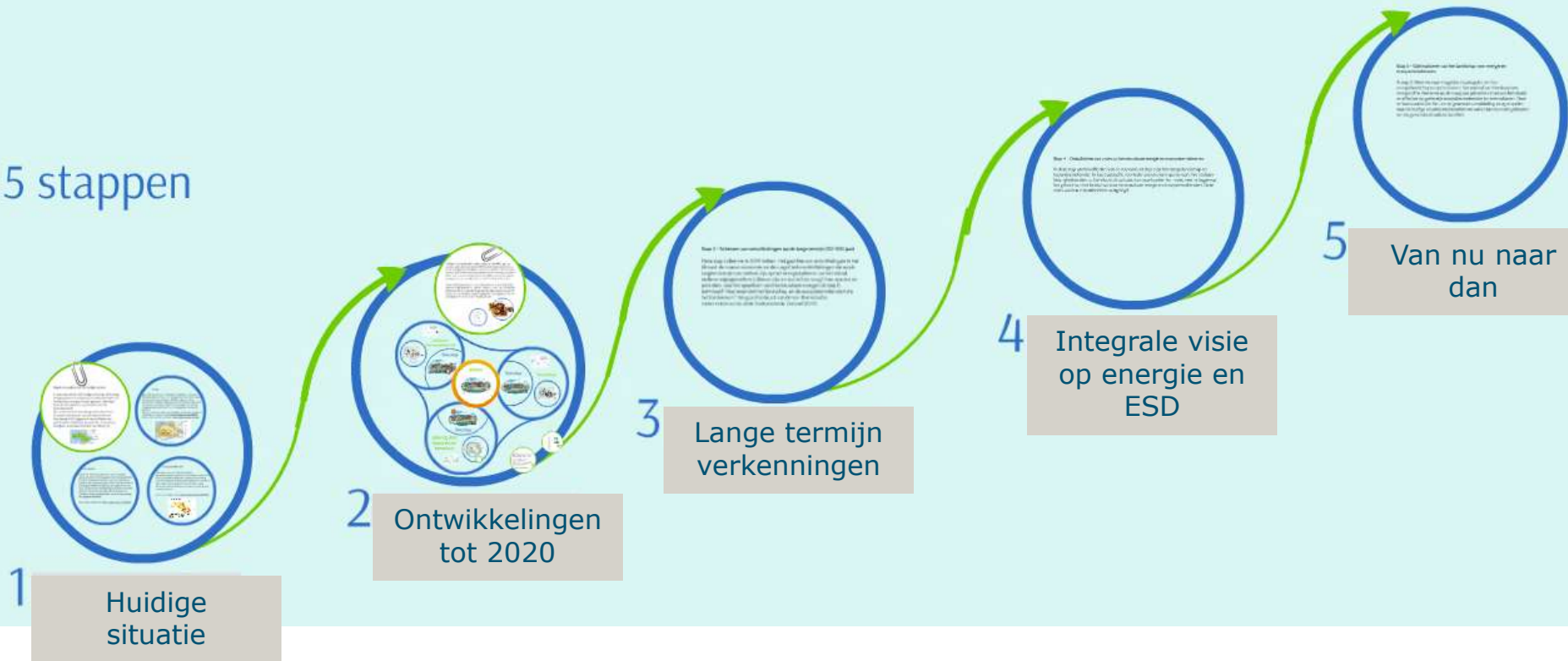
Wetenschappelijke studie
naar trade-off tussen
energieproductie en andere
functies van het landschap

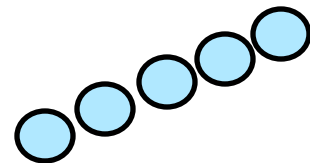

5 Stappenplan

5 stappen

Gebaseerd op Stremke et al., 2012

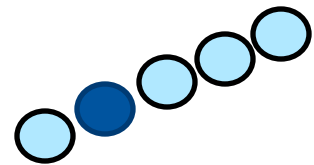

Stap 2 : Ontwikkelingen tot 2020

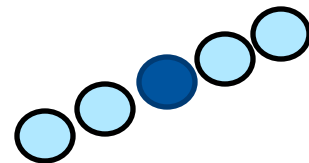
Verkenning en weergave op kaart van ruimtelijke plannen van overheid & ondernemers

Stap 3 : Lange termijnverkenningen

Scenario's van energievraag en aanbod van landschapsdiensten in 2040

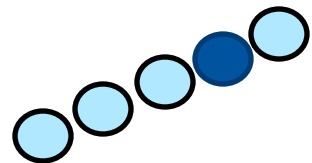

Stap 4 : Integrale visie op energie en ESD

Benutten van
ontwikkelingen
en netwerken in de
regio

Tijdens de kennisarena
op 17-11-2014

Wetenschappelijke studie naar
trade-off tussen
energieproductie en andere
functies van het landschap

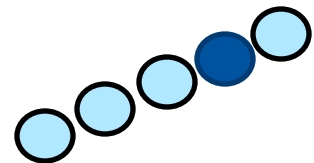

4 Scenario's

Grootschalige
energie voorz.

Veel
overheids
sturing

Weinig
overheids
sturing

4 Scenario's

Grootschalige
energie voorz.

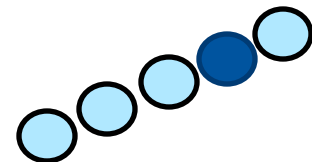
De opgave is voor alle
scenario's gelijk

Veel
overheids
sturing

Energiebehoefte (2040)	3525 TJ
Huidige levering	117 TJ -
Opgave	<u>3408 TJ</u>

Weinig
overheids
sturing

Uitgangspunt : nu 3% hernieuwbare
energie, dan 100%

De link naar Zeeland 2040

Delta Zeeland

Veel
overheids
sturing

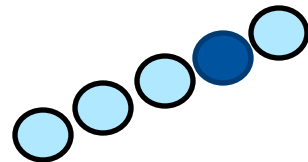
Grootschalige
energie voorz.

**Ondernemend
Zeeland**

**Voedselrijk
Zeeland**

Geen
overheids
sturing

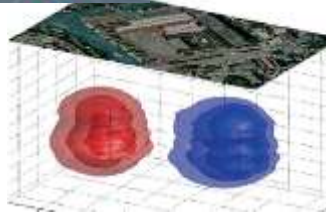
**Avontuurlijk
Zeeland**

Renewable Energy Technology (RET)

Grootschalige energie voorz.

Veel overheids sturing

Weinig overheids sturing

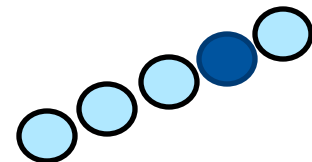

Stap 4 : Integrale visie op energie en ESD

Workshop ronde 1: uitgegaan van één scenario

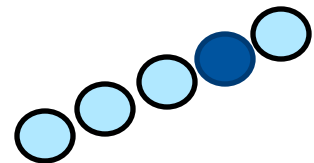
Ondernemer
Zeeland

Stap 4 : Integrale visie op energie en ESD

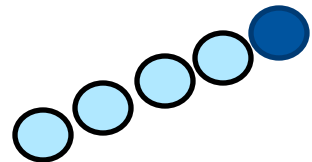
Resultaatkaart ronde 1

- FLOATING PANEL
- SOLTECH
- PV PANEL
- ISOLATION
- V3
- CO-DIGESTER
- SMALL WINDMILL
- LARGE WINDMILL

Stap 5 : Van nu naar dan

- Wat betekent het toevoegen van RET voor:
- de voedselproductie,
  - de aantrekkelijkheid van het landschap voor toeristen en recreanten
  - en waterbeheer?

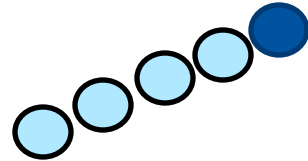

Stap 5 : Van nu naar dan

Wat betekent het toevoegen van RET voor:

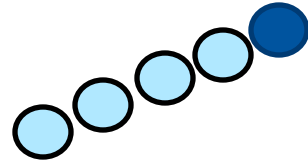
- de voedselproductie,
- de aantrekkelijkheid van het landschap voor toeristen en recreanten
- en waterbeheer?

Stap 5 : Van nu naar dan

In hoeverre worden
die consequenties
sociaal aanvaardbaar
geacht?

- Wat betekent het
toevoegen van RET voor:
- de voedselproductie,
  - de aantrekkelijkheid
van het landschap
voor toeristen en
recreanten
  - en waterbeheer?

Stap 5 : Van nu naar dan

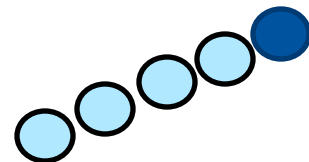
Toekomst: Wat betekent het toevoegen van RET voor:

- de koolstofbalans
- De exergiebalans van het eiland?

In hoeverre worden die consequenties sociaal aanvaardbaar geacht?

Wat betekent het toevoegen van RET voor:

- de voedselproductie,
- de aantrekkelijkheid van het landschap voor toeristen en recreanten
- en waterbeheer?

Enkele van onze leerpunten

Duurzame energie
gaat verder dan
technologie alleen

Trade-offs RET en
Ecosysteemdiensten:
met gezond verstand
kom je al heel ver

Maak
onderscheid in
RET plannen voor
lange termijn en
korte termijn

Een eiland met
verstand: sommige
dingen moet je op
het eiland regelen,
maar niet alles.

Naast werken aan RET
ook werken aan
besparing Energie:
smart grids, korte
transportlijnen

<http://tinyurl.com/deesd-zeeland>

Duurzame energielandschappen en ecosysteemdiensten voor Schouwen-
Duiveland

DEESD

